

Terminologický slovníček – mikroskopické houby

- acerózní fialida** – štíhlá protáhlá fialida, zašpičatělá na konci
- adelofialida** – redukovaná fialida vyskytující se zvláště na submerzním myceliu, neoddělená přehrádkou od hyfy, z níž vyrůstá
- aleuriospora** – dříve používaný termín, zvláště pro silnostěnné a pigmentované konidie nebo chlamydospory; nyní se opouští
- ampuliformní** – lahvičkovitý
- anamorfa** – nepohlavní (asexuální) stádium v životním cyklu houby, nejčastěji konidiové stádium, vytvářející spory mitoticky
- anelida** – typ konidiogenní buňky, produkující na svém konci konidie v řetízku, při tvorbě každé konidie zůstává na vrcholu anelidy úzký kruhový pásek, z něhož vyrůstá další konidie; anelida se při konidiogenezi narůstáním pásků prodlužuje
- antibiotikum** – sekundární metabolit mikroorganismů působící toxicky na jiné mikroorganismy
- apikální buňka** – vrcholová buňka
- apikulátní** – mající malý výběžek na konci
- arthrokonidie** – konidie vznikající rozpadem (fragmentací) vláknů na jednotlivé buňky
- askoma (askokarp)** – obecný termín pro plodnice vřeckovýtrusných hub (Ascomycota)
- askospora** – spora vzniklá ve vřecku po předchozím pohlavním rozmnožování (meiospora), u vřeckovýtrusných hub (Ascomycota)
- askus (vřecko)** – specializované sporangium, v němž se po karyogamii a meiozi tvoří askospory; obvykle se nachází uvnitř askomatu
- biapikulátní** – zašpičatělý na obou koncích
- biseriátní** – ve dvou vrstvách, např. konidiofory u rodu *Aspergillus*, na jejichž měchýřcích vyrůstá vrstva metul a vrstva fialid
- biverticilátní** – větvený na dvou úrovních
- cyldrický** – válcovitý
- diktyochlamydospora** – mnohobuněčná chlamydospora s pravidelnými příčnými a podélnými přehrádkami
- disseminace** – rozsev
- divarikátní** – s větvemi či jinými elementy odstávajícími od hlavní osy (např. u konidioforu)
- entomofágní** – žijící paraziticky na hmyzu
- extrolity** – sekundární metabolity
- exudát** – výpotek, kapky na povrchu kolonií produkované myceliem
- fialida** – typ konidiogenní buňky, tj. specializované buňky tvořící blastické konidie
- flokózní kolonie** – s vločkovitým povrchem
- fungikolní** – žijící na houbách
- furkátní** – vidličnatý
- fusiformní** – vřetenovitý
- fytopatogenní** – způsobující onemocnění rostlin
- geofilní** – vyskytující se primárně v půdě
- gymnothecium** – plodnice vřeckovýtrusných hub s vláknitým obalem na povrchu
- heterothalická houba** – schopná pohlavního rozmnožování pouze při styku dvou fyziologicky odlišných stélek, v myceliu tedy obsahuje buď pouze "samčí" nebo pouze "samičí" jádra
- „hülle cells“** – silnostěnné buňky obklopující askoma u některých zástupců ř. Eurotiales
- hyperparazitická houba** – parazitická houba rostoucí na jiné parazitické houbě
- hyalinní** – bezbarvý, průhledný (při pozorování mikroskopem)
- hyfa** – vlákno houby, s přehrádkami či bez přehrádek

chitinázy – enzymy rozkládající chitin
chlamydospora – asexuální, silnostěnná, odpočívající spora sloužící obvykle k přečkání nepříznivých podmínek
imunosupresivní – potlačující imunitní reakce organismu
inkubace – doba, po kterou je houba kultivována, aby se vyvinuly typické znaky
interkalární – vmezeřený
keratofilní – rostoucí na substrátech obsahující keratin (např. zbytky kopyt, nehty apod.)
keratitida – zánět oční rohovky
kleistothecium – typ uzavřené plodnice vřekovýtrusných hub s dobře vyvinutou stěnou (peridií), bez ústí (ostiola), v době zralosti se tedy otvírá rozpadem nebo prasknutím stěny, vřecka uvnitř plodnice nejsou uspořádána, jejich stěna se většinou v době zralosti rozpouští
kmen – izolát mikroskopické houby udržovaný v čisté kultuře na živných médiích
konidie – nepohyblivá spora vzniklá při nepohlavním rozmnožování (mitospora)
konidiofor – specializované vlákno (hyfa), často typicky větvené, nesoucí konidiogenní buňky, jež produkují konidie
konidiogenní – produkující konidie
konidioma – útvar nesoucí či obsahující konidiofory (např. synnema, pyknida, acervulus, sporodochium), sloužící k nepohlavnímu rozmnožování
kontaminanta – znečišťující látka nebo organismus
koprofilní houba – rostoucí na trusu
kosmopolitní – rozšířený po celém světě
kultivace – pěstování mikroorganismů na umělých živných médiích v laboratorních podmínkách
lanózní – vlnatý
laterální – postranní
makrokonidie – větší typ konidií, obvykle vícebuněčných (u hub tvořících 2 typy konidií, např. u rodu *Fusarium*)
metula – část konidioforu, podpurná buňka pod konidiogenní buňkou (fialidou), (např. u rodu *Penicillium*, *Aspergillus*, *Clonostachys*)
mezofilní houby – rostoucí od 10 do 40 °C, s optimem mezi 20-35°C
mikrokonidie – menší typ konidií, obvykle jednobuněčných (u hub tvořících 2 typy konidií, např. u rodu *Fusarium*)
monofialida – fialida, na níž se konidie tvoří pouze na jednom místě
monovercicilátní – větvený pouze jedenkrát (na jediné úrovni)
mycelium – vláknitá stélka hub
mykologie – věda o houbách
mykotoxin – toxický sekundární metabolit hub (extrolit)
mykózy – onemocnění člověka a jiných živočichů, způsobená houbami
onychomykóza – onemocnění nehtů vyvolané houbou
oportunní patogen – příležitostný patogen
osmofilní – rostoucí na substrátech s vysokým osmotickým tlakem (např. na médiích s vyšším obsahem cukrů nebo solí)
ostiolum – ústí u plodnic vřekovýtrusných hub (např. u perithecií) nebo u pyknid, kterým jsou vytlačovány nebo vystřelovány spory ven
patogen – organismus vyvolávající onemocnění
pedicelátní – krátce stopkatý
penicillus – štětec, označení pro terminálně větvený konidiofor, např. u zástupců rodu *Penicillium*, *Paecilomyces* aj.
penicilátní – štětcovitý (např. konidiofor u zástupců rodu *Penicillium*, *Clonostachys* aj.)

pentaverticilátní – větvený na pěti úrovních
peridie – obal plodnice
perithecium – typ plodnice vřecovýtrusných hub, obvykle lahvicovitého tvaru, s dobře vytvořeným ústím (ostiolem), vřecka uvnitř plodnice jsou pravidelně uspořádána, mezi nimi často vyrůstají sterilní vlákna
polyfialida – fialida s několika konidiogenními místy, kde se tvoří konidie
prototunikátní – vřecko s tenkou stěnou, která se v době zralosti rozpouští (lyzuje)
pustuly – shluky konidioforů, např. u rodu *Trichoderma*
quaterverticilátní – větvený na čtyřech úrovních
rachis – dlouhý konidionosný výběžek na konidiogenní buňce, opakovaně lomený
revers – spodní strana kolonií hub
saprotrofové – organismy získávající energii ke svému životu z mrtvé organické hmoty
septovaný – přehrádkovaný
sklerocium – tvrdý sterilní útvar tvořený kompaktním myceliem hub, schopný přečkat nepříznivé podmínky
spinulózní – jemně ostnitý
spora – obecný termín pro rozmnožovací částici, ze které může vzniknout nový jedinec
sporodochium – útvar tvořený hustě uspořádanými konidiofory, povrchová část sporodochia je tvořena vrstvou konidií
sublobózní – téměř kulovitý
submerzní mycelium – mycelium v agaru (ponořené mycelium)
synanamorfa – druhý typ anamorfního stadia u některých hub s pleomorfním životním cyklem (např. u *Botrytis cinerea*)
synnema – svazek houbových vláken nebo konidioforů
teleomorfa – označení pro pohlavní (sexuální) stádium hub, charakteristické tvorbou meiospor (např. askospory)
terminálně větvený – větvený na konci
termotolerantní – rostoucí i za vyšších teplot
termofilní houba – rostoucí při 20-50 °C, s optimem 40-50 °C
terverticilátní – konidiofor větvený na třech úrovních (např. u některých druhů rodu *Penicillium*)
tremorgenní mykotoxiny – vyvolávající onemocnění nervové soustavy, třes
trichom – chlupovitý neo vláskovitý útvar
tuberkulátní – na povrchu s malými výrůstky
uniseriátní – v jedné vrstvě, např. konidiofory u rodu *Aspergillus*, na jejichž měchýřku vyrůstá pouze vrstva fialid
verticilátní – přeslenitě větvený
xerofilní – rostoucí na substrátech s nízkou vodní aktivitou (např. na sušených potravinách)
zoofilní patogen – napadající hlavně živočichy